

Ebha'n-nagamât fî terennümâti'l-ilâhiyyât adlı güfte mecmuasında yer alan ve 2013 yılına kadar Halep Keyyâlî zâviyesinde icra edilmiş olan şuşuller

Safiye Şeyda Erdaş

Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Esentepe Kampüsü, Sakarya, Türkiye.

Email: safiyeseйда@sakarya.edu.tr ORCID: 0000-0002-3277-6415

DOI 10.12975/rastmd.20221043 Submitted October 14, 2022 Accepted December 13, 2022

Öz

Şuşul, Türk Din Musikisi'nde Arapça güfteli ilahilere verilen isimdir. Bu ilahiler, geçmişte Osmanlı kültür havzasının her bölgesinde benimsenmiş ve özellikle 19. yüzyıl sonlarına kadar icrâ edilmiş, bugün Türk Musikisi olarak adlandırılan makam müziği ile bestelenmişlerdir. Şuşul formu daha çok Rifâî, Sâ'dî, Bedevî, Dessûkî gibi Arap kökenli ve kıyâmî zikir yapan tarîkler vasıtası ile Anadolu, İstanbul ve Balkanlara yayılmıştır. Yazılı kaynaklara bakıldığında şuşuller ile ilgili en kapsamlı eser Hicrî 1316 (m. 1898) tarihli Tekfurdağlı eş-Şeyh el-Hâc Hâfız Mehmed Rifat Efendi tarafından derlenmiş olan *Ebhe'n-nagamât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasıdır. Bu çalışmada Halep, Bâbu'l-Hadîd Keyyâlî Zaviyesi şeyhlerinden Şeyh Muhammed Bâkır el-Keyyâlî, kardeşi Şeyh Hasan el-Keyyâlî ve zaviyenin dervişleri tarafından günümüzde icrâ edilmekte olan şuşuller ile *Ebhe'n-nagamât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasında bulunan bazı ortak eserler üzerinden İstanbul ve Halep şehirlerinin ortak müzik geçmişlerinin izi sürülmüştür.

Anahtar Kelimeler

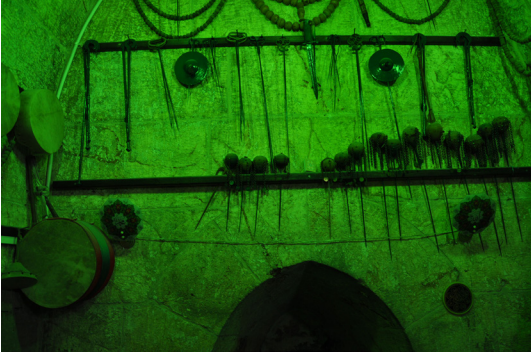
güfte mecmuası, Halep, Keyyâlî, Rifai, şuşul, Türk Dini Musikisi

Giriş

Tekke musikisinde cehrî yani açıktan ve sesli zikir yapan tarikatlar vasıtası ile zaman içerisinde birçok form ortaya çıkmıştır ve bu formlardan biri de şuşul formudur. Şuşul (شغول) kelimesi köken itibari ile iş, uğraş anlamlarına gelen şuşl (شغل) kelimesinin çoğuludur (شغول, Tevaku Sözlük, 2018). Istılâhî olarak bakıldığında ise Türk Din Musikisinde Arapça güfteli ilahilere verilen isimdir (Ateş, 2010, s. 226). Bu ilahiler zaman içerisinde oldukça rağbet görmüş, Osmanlı kültür havzasının her bölgesinde benimsenmiş ve bestelenmiştir. Şuşuller daha çok Rifâî, Sâ'dî, Bedevî, Dessûkî gibi Arap kökenli, kıyâmî zikir yapan tarîkler vasıtası ile Anadolu, İstanbul ve Balkanlara yayılmıştır (Uzun, 2000, s. 64-68; Ergun, 1943, s. 401-404). Zikrullah esnasında icra edilen şuşuller, kolay anlaşılır ve hareketli yapıya sahip eserlerdir. Ayrıca bayram, kandil ve hafta günlerinde yapılan nevbe icrası içerisinde şuşuller oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Zikrin icrasına ve akışına

uygun olması bakımından çoğunlukla nim-sofyan, sofyan ve düyek usullerinde bestelenmişlerdir. Bazı şuşullerin güfteleri Hz. Ebû Bekir, İmam Bûsîrî, Bilâl-i Habeşî, Muhyiddin İbnü'l-Arabî, Ahmed er-Rifâî ve Ahmed el-Bedevî'ye nispet edilmektedir (Ateş, 2010, s. 226). XVII. yüzyıldan itibaren kaynaklarda yer almaya başlayan şuşullerin zirve dönemi ise XIX. yüzyıldır. Şuşuller ile ilgili günümüze ulaşan en kapsamlı eser Hicrî 1316 (m. 1898) tarihli Tekfurdağlı eş-Şeyh el-Hâc Hâfız Mehmed Rifat Efendi tarafından derlenmiş olan *Ebhe'n-nagamât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasıdır (Altıntop, 1994, s. 7). Fevâid varlığında “Bin üç yüz on altı senesi rabîu'l-evvelde Ebhe'n-Negâmât fî Terennümâti'l-ilâhiyyât kitâbım tahrîr olunmuştur. Eser-i Tekfurdağlı eş-Şeyh el-Hâc Hâfız Mehmed Rif'at Seccâdenişîn-i Osman Baba der Mahalle-i Hacı İsâ-sellemehullahü teâlâ” yazmakta olan bu eserde, güftelerin yanı sıra makamların gezegenlerle olan ilişkisine, Türk musikisindeki perdelerin

isimlerine, nota değerleri ve usullere dair bilgiler verilmektedir (Korkmaz, 2014, s.57-59). Ayrıca tekke kültüründe okunması gereken çeşitli dua metinlerini ihtiva etmektedir. Kırk sayfalık bir fihriste sahip olan bu eserde, 59-423. sayfalar arasında 265 şuşulün güftesine yer verilmiştir (Altıntop, 1994, s.8; Korkmaz, 2014, s.58).

Fotoğraf 1. Nevbe icrâsında kullanılan sazlara örnek olarak Halep İsmail er-Rûmî Zâviyesi'nde bulunan sazlar; davul, nevbe, bendir (Hasan Sevil Arşivi)

Şuşuller geçmişte olduğu gibi günümüzde de geniş bir coğrafyada ve birçok tarikatta icra edilmektedir. Bu çalışmada Keyyâlî tarîkatı müntesipleri tarafından günümüzde icra edilmekte olan şuşuller ile *Ebhe'n-nagamât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasında bulunan bazı ortak eserler ele alınacaktır. Rifâiyye'nin bir kolu olan Keyyâlî tarikatı, Şeyh İsmail el-Meczûm el-Keyyâlî ile ortaya çıkmıştır. İsmail el-Meczûm el-Keyyâlî, Ahmed er-Rifâî'nin kızı Seyyide Fatıma'dan torunudur ve H. 573'te Ümmü Abîde'de doğmuştur. Hayatının ilk dönemini Ümmü Abîde'de geçiren ve eğitimini burada tahsil eden İsmail el-Keyyâlî, Moğolların Irak'a girişinden sonra buradan ayrılıp Halep'e gitmiş, daha sonra ise bugün İdlîb'e bağlı olan Tronbe köyüne yerleşmiştir. Burada *keyl-(kile)* kerameti ile şöhret bulmuş ve vefatına kadar burada irşad faaliyetlerine devam etmiştir. Hicri 685 (1286) senesinde Halep nâibü'l-sultânı Şemseddin Karasungur el-Mansûrî zamanında 112 yaşında vefat etmiştir (Vassaf, 2006, 1/244; Tahralı, 2008, 35/99-103; Keyyâlî, 1994, 12).

Fotoğraf 2. İsmail el-Meczûm el-Keyyâlî'nin kabri; Tronbe Köyü, İdlîb, Suriye (Keyyâlî, 2011, s.27)

Fotoğraf 3. Halep Keyyâlî Zâviyesi (Keyyâlî, 2011, s.94)

Şeyh Muhammed Bakır ve Şeyh Hasan el-Keyyâlî'den alınan malumata göre İsmail el-Keyyâlî'nin vefatından sonra tekke faaliyetler devam etmiş ve yakın zamana kadar tekke aktifliğini korumuştur. 2013 yılında mücbir sebeplerden dolayı Keyyâlî ailesi ve tarikatının müntesiplerinin bir kısmı Türkiye'ye göç etmişlerdir. Sahip oldukları tekke kültür ve erkânını burada gelecek kuşaklara aktarmaya devam etmektedirler. Halep Keyyâlî Zâviyesi ise günümüzde faaliyetlerine devam edememektedir. Bu çalışmada Halep, Bâbu'l-Hadîd Keyyâlî zâviyesi şeyhlerinden Şeyh Muhammed Bâkır el-Keyyâlî, kardeşi Şeyh Hasan el-Keyyâlî ve zâviyenin dervişleri tarafından 2017 tarihinde İstanbul Eyüp Sultan'da icra edilmiş ve Hasan Sevil'in şahsî gayretleri ile kayda alınmış olan nevbe icrasında yer alan şuşuller ele alınmıştır.

Fotoğraf 3. Keyyâlî tarikatı mensupları tarafından İstanbul Eyüp Sultan'da 2017 yılında icra edilen nevbe (Hasan Sevil Arşivi)

Araştırma Problemi

Bu çalışmada şughullerin mevcut bulunan yazılı kaynaklar ve Osmanlı coğrafyasından günümüze ulaşan icra örnekleri üzerinden ele alınması amaçlanmaktadır. Bu sebeple geçmişte İstanbul'dan sonra önemli musiki merkezlerinden biri konumunda olan Halep musiki kültürünün günümüze yansımaları tekke müziği çerçevesinde ele alınacaktır. Halep tekke kültürünü yüzyıllardır yaşatan Keyyâlî ailesi ve Keyyâlî tarikatı müntesiplerinin, İstanbul'da 2017 yılında icra edilmiş nevbe kaydı içerisinde okudukları şughuller ile Miladi 1898 yılına ait *Ebhe'n-Negâmât fî Terennümâtî'l-İlâhiyyât* güfte mecmuasında yer alan şughuller arasında bir bağlantı olup olmadığı sorusu bu araştırmanın problemidir. Araştırmanın alt problemleri ise güfte mecmuası ve nevbe icrası içerisinde ortak bulunan şughul güftelerinin metin, makam ve usul açısından karşılaştırılmasıdır.

Alt Problemler

Alt problem 1: “El ârifü'l-celîlü” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 2: “Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 3: “Efdalu'l-âlemîn” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul

açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 4: “Akbele'l-bedru aleynâ” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 5: “Nazartü fî Mekke nehâra's-sû'd” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 6: “Kum binâ” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Alt problem 7: “Es-salâtü ale'l-muzallel” mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada 2017 yılında, İstanbul Eyüp Sultan Belediyesi sınırları içerisinde yer alan Kara Süleyman Tekkesinde, yaklaşık bir saat kadar süren ve toplam 14 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Nevbe icrası kaydı incelenmiştir. Araştırma bu icra içerisinde yer alan 35 şughulün güfteleri ile sınırlandırılmıştır. Öncelikle okunan şughullerin güfteleri dikte yöntemi ile tespit edilerek yazılmaya çalışılmış ve şughuller notaya alınmıştır. Bu çalışma sırasında telaffuz ve toplu icraya bağlı olarak güftelerde anlaşılabilen kısımlar konusunda Şeyh Muhammed Bâkır el-Keyyâlî ve kardeşi Şeyh Hasan el-Keyyâlî'ye danışılmıştır. Ayrıca görüşmelerle bazı veriler alınmıştır.

Fotoğraf 5. Şeyh Muhammed Bâkır el-Keyyâlî ile yapılan görüşme, Bursa (7.11.2021)

Fotoğraf 6. Şeyh Hasan el-Keyyâlî ile yapılan görüşme, Tekirdağ (26.03.2022)

Ayrıca nevbe icrası içerisinde ele alınan 35 eserin güftesinin tespit edilmesinin ardından bu güfteler *Ebhe'n-nagâmât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasında yer alan 265 şüğü içerisinde taranmıştır.

Tespit edilen güfteler metin, makam ve usul bilgileri açısından karşılaştırılmıştır. Burada güfte metinleri arasında yer alan benzerlik ve farklılıklar incelenmiştir. Ayrıca mecmuada verilen makam ve usul bilgileri ile nevbe içerisindeki icrada belirlenen şüğüllerin makam ve usulleri karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmanın görsel olarak sağlanabilmesi için icra edilen şüğüllerin notaları da çalışma içerisinde sunulmuştur.

Ayrıca Emre Ömürlü'nün arşivinde bulunan, Selahaddin Gürer'in 1960'lı yıllara ait icraları incelenerek tekke kültürüne dair son dönem kayıtlar içerisinde de nevbe kaydında icrâ edilmiş şüğüller taranmıştır.

Bunların yanı sıra T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü bünyesinde <https://www.devletkorosu.com/> adresinde kullanıcıların istifadesine sunulmuş olan *Türk Müzik Kültürünün Hafızası* adlı nota arşivinde nevbe içerisinde icra edilen şüğüller taranmıştır. Böylece tekke musikimizde genellikle yakın dönem icraların kaynaklığına dayanan notalar içerisinde de seçilmiş olan bu şüğüller taranmıştır.

Bulgular

Araştırma sonucu nevbe içerisinde icra edilen ve aynı zamanda güfte mecmuasında yer alan 7 ortak eser tespit edilmiştir. Nevbe içerisindeki okunuşları esas kabul alınarak isimlendirilen ve sıralanan bu eserlerin güfte mecmuasındaki görüntüleri verilmiş, nevbe icrasındaki güfteleri ise Arap ve Latin alfabesi ile sunulmuştur. Ayrıca makam ve usul karşılaştırmasının görsel olarak sağlanabilmesi adına eserlerin notalarına da yer verilmiştir.

El ârifü'l-celîlü mısraı ile başlayan şughûlün metni, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 1. “El ârifü'l-celîlü” mısraı ile başlayan şughûlün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebbe'n-nagâmât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât, 75.	
	
Nevbe İcrâsında Okunan Güfte	
<p>العارف الجليل العالم الذليل القطب إسماعيل وجدنا الكيالي أن قام للسماعي فهو طويل الباع وجده الرفاعي طابت له الا وحالي يا رب عنهم ترضى وعن ابئهم ارضا إني رأيت فرضا محبتي للعالي البطل اليعقوب فإنه محبوب فذاك اليعسوب في الاولياء الابطال</p>	<p><i>El ârifü'l-celîlü el-âlemü'n-nebîlü El-kutbu İsmâîlü ve ceddüna'l-Keyyâlî En kâme li's-semâî fe hüve tavîlü'l-bâi Ve ceddühü'r-Rifâî tabet lehü'l-evhâlî Yâ Rabbi anhüm terzâ ve an ebîhim erzâ İnnî raeytü ferzâ muhabbetî li'l-âlî El-batalu'l-Ya'kûbu fe innehü mahbubu Fezâke'l-ya'sûbu fî'l-evliyâi'l-ebtâlî</i></p>

Rast Şuğul El-Arifü'l-Celîlü

♩ = 80

19

el Kut bu İs ma i lü ve ced du nel Key yâ li

21

El ba ta lul Ya ku bu fe in ne hu mah bu bu

23

fe zâ kel ya' sù bu fil ev li yâ il eb tâ li

Nota 1. Nevbe içerisinde icra edilen “El ârifü'l-celîlü” mısraı ile başlayan şüğlün notası

Nevbe içerisinde Rast makamında ve Sofyan usulünde icra edilmiş olan bu eser güfte mecmuasında Rast makamında ve Düyek usulünde kaydedilmiştir. Bu eserin Emre Ömürlü arşivi kayıtlarında Selahaddin Güler tarafından Kıyam Kelime-i Tevhîdi talimi sırasında icra edildiği görülmektedir. Ayrıca Albay Selahaddin Bey'in icra ettiği şekli ile eserin notası *Türk Müzik Kültürünün Hafızası* arşivinde de bulunmaktadır.

Hicri 1316 (M. 1898)'da *Ebhe'n-nağâmât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* güfte mecmuasına

kaydedilmiş olan eserin bu tarihten yaklaşık 60 yıl sonrasındaki Albay Selahaddin Güler icrası ile Keyyâlî tariki tarafından yapılan günümüzdeki icrasının büyük oranda benzer olduğu görülmektedir. Bu da eserin kadîm tekke kültürümüze dahil olan şüğullerden olabileceği ihtimalini oldukça kuvvetlendirmektedir. Bu eseri ilgi çekici kılan bir diğer husus ise güfte mecmuasında “Keyyâlî” nisbesinin geçtiği iki eserden biri olmasıdır.

Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 2. "Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh" mısraı ile başlayan şughulün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nağâmât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât, 226.

Neve İcrâsında Okunan Güfte

يا رسول الله يا حبيب الله
دارك ال ملهوف يا عظيم الجاه
يا كتاب الغيوب قد لجأنا إليك
يا شفاء الصدور بالصلاة عليك
وعليك السلام يا رسول الأنام
ما شذا مستهام بالصلاة عليك
يا كتاب الغيوب قد لجأنا إليك
يا شفاء الصدور بالصلاة عليك
رفاعي ليا يا شيخي ليا
كرمل محمد نظرة إليا
يا حامى البصراء احضر بالحضر
ونجدنا بنظرة واحن عليا

Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh
Dârîke'l-melhûf yâ azîme'l-câh
Yâ kitâbe'l-ğuyûb kad lece'nâ ileyk
Yâ şifâe's-sudûr bi's-salâtü aleyk
Ve aleyke's-selâm Yâ Rasûle'l-enâm
Mâ şezâ müstehâm bi's-salâtü aleyk
Yâ kitâbe'l-ğuyûb kad lece'nâ ileyk
Yâ şifâe's-sudûr bi's-salâtü aleyk
Rifâî leyyâ yâ şeyhî leyyâ
Kirmal Muhammed nazra ileyyâ
Yâ Hâmî'l-Basrâ ahdar bi'l-hadrâ
Vencudnâ bi-nazrâ vahnun aleyyâ

Rast Şuğul Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh

♩ = 72

Ya Ra sù lal lâh Ya Ha bi bal lâh

Dâ ri kel mel huf Yâ a zî mel câh

Yâ ki tâ bel ğu yûb Kad le ce' nâ i leyk

Yâ şî fâ es su dûr Bis sa lâ ti a leyk

Ve a ley kes se lâm Yâ Ra sù lel e nâm

Ve a ley kes se lâm Yâ Ra sù lel e nâm

Ma şe zâ müs te ham Bis sa lâ ti a leyk

Yâ ki tâ bel ğu yûb Kad le ce' nâ i leyk

Yâ şî fâ es su dûr Bis sa lâ ti a leyk

19
Ri fâ î ley yâ Yâ şey hî ley yâ

21
Kir mal Mu ham med Naz râ i ley yâ

23
Ya hâ mîl Bas râ Ah dar bil had râ

25
Ven cud na bi naz râ Vah nun a ley nâ

Nota 2. “Yâ Rasûlallâh Yâ Habîballâh” mısraı ile başlayan şüğülün güfte mecmuası ve icradaki metni

Nevbe içerisinde Rast makamında ve Sofyan usulünde icra edilen bu eser güfte mecmuasında Hicaz makamında ve Düyek usulünde kaydedilmiştir. Bu şüğülün sadece “Rifâî leyyâ yâ şeyhî leyyâ” ve “Yâ Hâmî'l-Basrâ ahdar bi'l-hadrâ, Vencudnâ bi-nazrâ vahnun aleyyâ” mısraları güfte mecmuasında yer almaktadır. İcrâda okunan güfthenin diğer lafızları mecmua ile örtüşmemektedir. “Rifâî leyyâ yâ şeyhî leyyâ” mısraı ile başlayan ve dini musikimizde notası günümüz arşivlerinde de bulunan bu güfte burada farklı bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Türk Müzik Kültürünün Hafızası, 2010). Mecmuada verilen güfthenin sonunda “Keyyâlî” nisbesinin görülmesi, bu nisbenin geçtiği iki güfteden biri olması

hasebiyle önem arz etmektedir. Ayrıca mecmuada güfthenin devamında geçen “Ya'bne'r-rifâî, zâki't-tıbâî yâ ebe'l-vefâ kün lî murâî” ifadeleri nevbe içerisinde okunan Yâ şeyhu yâ ze'l-şe'n mısraı ile başlayan şüğulde görülmektedir. “Ya'bne'r-rifâî” ifadesinin şüğullerde sıklıkla yer almasından dolayı çalışmada ayrı bir başlık altında yer verilmemiştir. Fakat gerek “Keyyâlî” nisbesinin olması, gerek güftede bulunan ifadelerin farklı şüğul ve kasideler içerisinde yer alıyor olması bu güfthenin Keyyâlî tarîki hafızasında önemli bir yeri olduğunu göstermektedir.

Efdalu'l-âlemîn mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 3. "Efdalu'l-âlemîn" mısraı ile başlayan şughulün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nagâmât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât, 75-76.	
Nevbe İcrâsında Okunan Güfte	
<p>أفضل العالمين من بعد النبيين الصديق الأمين أول الخلفاء عبد الله العتيق وفي الغار رفيق أبو بكر الصديق صاحب المصطفى عمر ابن الخطاب ملهم للصواب فر منه الوثاب هرب واحتفا وعلي الكرار ابن عم المختار سيفه ذو الفقار قط ما وقفا</p>	<p><i>Efdalu'l-âlemîn min ba'di'n-nebiyyîn Es-siddîku'l-emîn evvelü'l-hûlefâ Abdullâhi'-atîk ve fî'l-ğâri refîk Ebû Bekri's-Siddîk sâhibu'l-Mustafâ Ömer ibnü'l-Hattâb mülhimu li's-savâb Ferra minhu'l-vasâb herabe va'htefâ Ve Aliyyü'l-Kerrâr ibnü ammi'l-muhtâr Seyfehu zü'lfikâr kattü mâ vekafâ</i></p>

Hicaz Şuğul Efdalu'l-Âlemîn

♩ = 72

Nota 3. Nevbe içerisinde icra edilen “Efdalu'l-âlemin” mısraı ile başlayan şughulün notası

Bu esere nevbeye icrası içerisinde “Efdalu'l-âlemin min ba'dî'n-nebiyyîn, Es-sıddîku'l-emîn evvelül'hulefâ” mısraları ile başlanmıştır ve daha sonra “Abdullâhi'l-atîk” lafzı ile başlayan beyte geçilmiştir. Fakat güfte mecmuasında bu eser “Abdullâhi'-atîk

ve fî'l-ğâri refik” mısraı ile başlamakta ve o şekilde devam etmektedir. Nevbe içerisinde Hicaz makamında ve Sofyan usulünde icra edilmiş olan bu eser güfte mecmuasında Rast makamında ve Düyek usulünde kaydedilmiştir.

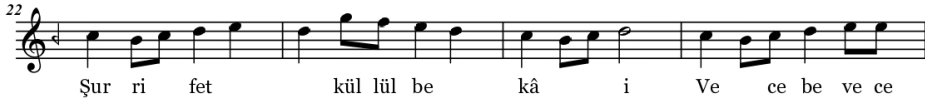
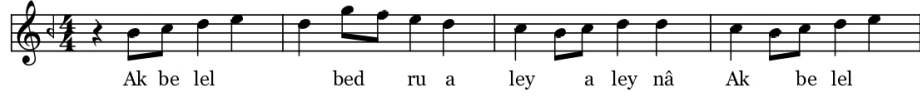
Akbele'l-bedru aleynâ mısraı ile başlayan şughulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 4. "Akbele'l-bedru aleynâ" mısraı ile başlayan şughulün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nagâmât fî terennümâtî'l-ilâhiyyât, 73-74.	
۷۳	۷۴
<p>شغل مقام راست اوصول دو یلک</p> <p>آه اقبل البدر علينا آه واخفت منه البدر آه مثل حسنك ما رينا آه قضا يا وجه السرور آه انت شمسي انت بدر آه انت نور فوق نور آه انت لاسك يا محمد آه انت مفتاح الصدور آه حوضك الصافي الرقيق آه واردنا يوم السور آه واستجارت يا محمد جاعلك الضبي النفور آه يا رسول الله امن مدحه بجلى الصدور لا تخف من فيك امن من الدهايات الدهور ذاك الله صلاة وسلا ما اى ذات نور ما جلوك الهون مادحا يهدى سرور</p>	<p>ما صرني الا التفاتك للبدر ثلاثة مة هي فتنة ام عين حاسد بيننا ثلاثة مة ام ساحر بيني وبينك قد عمل ثلاثة مة نقل العزول بان قلبي قد سنا ثلاثة مة كذب العزول بقوله وفي ما نقل ثلاثة مة</p> <p>شغل مقام راست اوصول دو یلک</p> <p>آه طلع البدر علينا آه من ثنيت الوداع آه وجب الشكر علينا آه ما دعى لله داع آه امير البعوث فينا آه حنت بالامر الطاع آه مرحبا اهلا وسهلا آه بك يا بدر التجلا</p>
Nevbe İcrasında Okunan Güfte	
<p>أقبل البدر علينا من ثنيت الوداع وجب الشكر علينا ما دعا لله داع أقبلت انوار يا محمد شرف كل البقاء وجب الشكر علينا ما دعا لله داع</p>	<p><i>Akbele'l-bedru aleynâ min seniyyâtî'l-vedâ Vecebe'ş-şükrü aleynâ mâ deâ lillâhi dâi Akbetet envâr Yâ Muhammed şürrife küllü'l-bekâi Vecebe'ş-şükrü aleynâ mâ deâ lillâhi dâi</i></p>

Uşşâk Şuğul
Akbele'l-Bedru Aleynâ

♩ = 100

Nota 4. Nevbe içerisinde icra edilen “Akbele'l-bedru aleyna” mısraı ile başlayan şughulün notası

Bu eser güfte mecmuasında, dini musiki repertuarlarında yaygın olduğu şekli ile aynı olarak “Talea'l-bedru aleynâ” mısraı ile başlamaktadır. Mecmuada “Akbele'l-bedru aleyna” mısraı ile başlayan bir güfte daha bulunmaktadır. Fakat bu güftenin geri kalan kısmı icra edilen eserin güftesi ile örtüşmemektedir.

Nevbe içerisinde Uşşâk makamında ve Sofyan usulünde icra edilmiş olan bu eser güfte mecmuasında Rast makamında ve Düyek usulünde kaydedilmiştir.

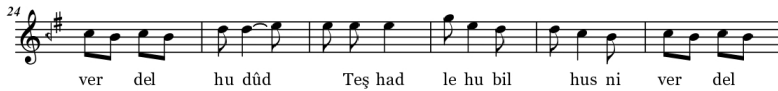
Nazartü fî Mekke nehâra's-sû'd mısraı ile başlayan şüğulün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 5. "Nazartü fî Mekke nehâra's-sû'd" mısraı ile başlayan şüğulün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nağâmât fî terennümâti'l-ilâhiyyât, 228-231.	
<p>1</p> <p style="text-align: center;">شغل حجاز - اصول دويك</p> <p>آه نظرت في مكة زيار السعود مكرر من الغوالي طيبي مال المسيل مكرر تشهد له بالحسن ورد الخدود مكرر والحال والشامات والسلسيل مكرر</p>	<p>2</p> <p style="text-align: center;">نشهد له بالله لما قفا مكرر كالشعب عابر عند باب الصفا مكرر نحن بنو مكة واهل الوفا مكرر وما لنا بيني الخلاق مسيل مكرر نحن رسول الله من عندنا مكرر ومنتشا صديق من حيننا مكرر وجاءت الايات في حقنا مكرر لاننا نرعى ذمام النزيل مكرر نحن المنا في الحب اعلا مقام مكرر وعندنا الكعبة تضي الظلام مكرر وعندنا السعاد باب السلام وعندنا زمزم شفاء للعليل</p>
Nevbe İcrâsında Okunan Güfte	
<p>نظرت في مكة نهار الصعود بين الغالي طيبي ماله مثيل تشهد له بالحسن وورد الخدود الخال والشامات والسلسيل ناشدته بالله لما قفا والشعب عابر عند باب الصفا نحن بنو مكة واهل الوفاء وما لنا بين الخلاق مثيل نحن رسول الله من عندنا ومنتشا الصديق في حيننا وجاءت الايات في حقنا لاننا نرعى ذمام النزيل نحن لنا في الحب اعلى مقام وعندنا كعبة تضيء في الظلام وعندنا المسعى وباب السلام وعندنا زمزم شفاء للعليل بشارك يا قلب بحب الرسول الهاشمي طه تسير له القبول نحن بنو طيب واهل القبول وما لنا بين الخلاق مثيل</p>	<p>Nazartü fî Mekke nehâra's-sû'd Beyne'l-ğavâli zabyun mâlehu'l-mesîl Teşhed lehu bi'l-husni verde'l-hudûd El-hâlî ve's-şâmâtî ve's-selsebîl Nâşedtehû bi'llâhi lemmâ kafâ Ve's-şabû âbir inde bâbi's-safâ Nahnu benû Mekke ve ehlü'l-vefâ Ve mâ lenâ beyne'l-halâik mesîl Nahnu Rasûlullâhi min indinâ Ve menşeu's-siddîku fî hayyinâ Ve câetü'l-âyâtî fî hakkinâ Li-ennenâ ner'î zemâme'n-nezîl Nahnu lenâ fî'l-hubbi a'lâ makâm Ve indenâ Ka'betün tuz'î fî'z-zalâm Ve indenâ mes'â ve babü's-selâm Ve indenâ zemzem şifâü li'l-alîl Büşrâke yâ kalbi bi-hubbi'r-rasûl El-Hâşimî Tâhâ tesir lehü'l-kafûl Nahnu benû tayyibe ve ehlü'l-kabûl Ve mâ lenâ beyne'l-halâik mesîl</p>

Hüseyin Şuğul
Nazartü Fî Mekke

♩ = 90

48

mâ ka fâ Veş şâ' bi â bir in de ba bis sa fâ ay ay nil

55

Veş şâ' bi â bir in de ba bis sa fâ Nah nu be nû

61

Mek ke ve eh lül ve fâ Nah nu be nû Mek ke

67

ve eh lül ve fâ Ve mâ le nâ bey nel ha lâ ik

97

fi hay yi nâ Ve câ e tül â yâ ti fi hak

103

ki nâ Ve câ e tül â yâ ti fi hak ki nâ

109

Li en ne nâ nar î ze mâ men ne zîl ay ay nil Li en

115

ne nâ nar î ze mâ men ne zîl Nah nu le nâ fil

121

hub bi a' lâ ma kâm Nah nu me lâ fil hub bi

127

a' lâ ma kâm Ve in de na Ka' be tün tü zî' fiz

133

za lâm ay ay nil Ve in de nâ Ka' be tün tü zî' fiz za lâm Ve in

139

de nâ mes â ve ba bûs se lâm Ve in de nâ mes

145
â ve ba büs se lâm ay ay nil Ve in de nâ mes â ve

151
ba büs se lâm Ve in de nâ zem zem şî fâ ü lil

157
a lil ay ay nil Ve in de nâ zem zem şî fâ ü lil a lil

163
Büş râ ke yâ kal bi bi hub bir ra sül Büş râ

169
ke yâ kal bi bi hub bir ra sül El Hâ şî mî Tâ

175
hâ te sîr le hül ka fül ay ay nil Hâ şî mî Tâ hâ te sîr

181
le hül ka fül Nah nû be nû tay yi be ve eh lül ka

187
bül Nah nu be nû tay yi be ve eh lül ka bül Ve mâ le

194
nâ bey nel ha lâ ik me sîl ay ay nil Ve mâ le na bey nel

200
ha la ik me sîl

Nota 5. Nevbe içerisinde icra edilen “Nazartü fî Mekke nehâra’s-sû’d” mısraı ile başlayan şughûlün notası

Nevbe içerisinde Hüseyîni makamında ve Nim-Sofyan usulünde icra edilmiş olan bu eser güfte mecmuasında Hicaz makamında ve Düyek usulünde kaydedilmiştir. Bu şughul aynı zamanda Türk Müzik Kültürünün Hafızası’nda da Hicaz makamında ve Düyek usulünde yer almaktadır.

İcrada ve güfte mecmuasında ortak olarak

yer alan bu metnin her iki kaynaktan büyük oranda benzer olduğu görülmektedir. Bu şughule nevbe içerisinde *Ah levcede lî ve hann şughûli* ile başlanmaktadır. Okunan bir beytin ardından aslında müstakil bir eser olan ve *Nazartü fî Mekke nehâra’s-sû’d* mısraı ile başlayan bu şughule geçilmektedir. Aslında iki ayrı eser olan bu şughuller tek bir şughülmüş gibi icra edilmektedirler.

Kum binâ mısraı ile başlayan şughulün metni, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 6. “Kum binâ” mısraı ile başlayan şughulün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nagâmât fî terennümüti'l-ilâhiyyât, 277.	
Nevbe İcrâsında Okunan Güfte	
<p>قم بنا قم بنا يا أخي لنقصد مولانا دائم حي ذكر مولانا لقلب دوا علمم بهالي محسن إلي الله هو</p>	<p>Kum binâ kum binâ yâ uhayy Li-naksud mevlânâ dâim hayy Zikru mevlânâ li-kalbi devâ Alîmün bi-hâlî muhsinün ileyy Allah Hu</p>

Hüseynî Şuğul Kum Binâ Yâ Uhayy

♩ = 60

Kum bi nâ Kum bi nâ yâ ya u hayy

Li nak sud mev lâ nâ dâ im hayy Zik ru mev

lâ nâ li kal bi de vâ A lî mün bi hâ li

muh si nün i ley Al lâ hu Al lâ hu Dâ im Hayy Al lâ hu

Al lâ hu dâ im Hayy

Nota 6. Nevbe içerisinde icra edilen “Kum binâ” mısraı ile başlayan şuğulün notası

Nevbe içerisinde Hüseyinî makamında ve Nim Sofyan olarak icra edilen bu eser güfte mecmuasında Hüseyinî makamında ve Düyek

usulünde kaydedilmiştir. Güfte mecmuası ile icrada yer alan metin büyük oranda örtüşmektedir.

Es-salâtü ale'l-muzallel mısraı ile başlayan şughülün metin, makam ve usul açısından karşılaştırılması

Tablo 7. “Es-salâtü ale'l-muzallel” mısraı ile başlayan şughülün güfte mecmuası ve icradaki metni

Ebhe'n-nagâmât fî terennümüti'l-ilâhiyyât, 229.	
Nevbe İcrâsında Okunan Güfte	
<p>الصلاة على المظلل بالغمام خير خلق الله شرف أرض راما يا محمد يا ممجد يا ابن ابد الله يا شفيع الخلق فينا يوم الزحام الصلاة على المظلل بالغمام خير خلق الله شرف أرض راما</p>	<p><i>Es-salâtü ale'l-muzallel bi'l-ğamâme Hayri halki'l-lâhi şerraf arza râmâ Yâ Muhammed yâ mümecced yâ ibne Abde'l-lâh Yâ şefîa'l-halki fînâ yevme'z-zihâm Es-salâtü ale'l-muzallel bi'l-ğamâme Hayri'l-halki'l-lâhi şerraf arza râmâ</i></p>

Segah Şuğul Es-Salâtü Ale'l-Muzallel

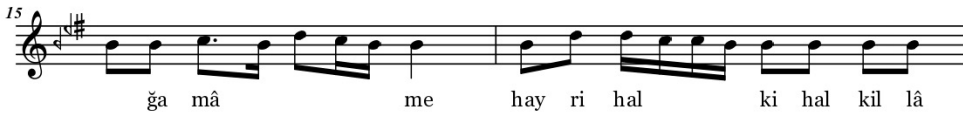
Koro ♩ = 60

Solo

Koro

Nota 7. Nevbe içerisinde icra edilen "Es-salâtü ale'l-muzallel" mısraı ile başlayan şuğulün notası

Nevbe içerisinde Segâh makamında ve Sofyan usulünde icra edilmiş olan bu eser güfte mecmuasında Segâh makamında ve Yürük Sofyan usulünde kaydedilmiştir. Bu şüğü kıyam zikrinin başlangıcında cumhûr okuyuş ile icra edilmektedir. Ardından zâkirlerin yaptığı Kelime-i Tevhid zikri eşliğinde nâşidlerden yani okuyuculardan biri besteyi solo olarak icraya devam eder. Nâşidin bir beyit kadar solo icrasının ardından tekrar *Es-salâtü ale'l-muzallel* kısmına dönülerek icraya cumhûr olarak devam edilir.

Tekke musikimizde “usul ilahisi” olarak adlandırılan ilahiler Kelime-i Tevhîd zikrinden sonra devrana kalkılırken ya da zikrin ilerleyen kısımlarında okunan ilahiler olarak bilinmektedir. Ayrıca savt olarak da adlandırılan bu ilahiler zikir içerisinde kendilerine mahsus bir yeri, zamanı ve icra üslûbu olan ilahilerdir (Uzun, 2000, 64-68).

Nevbe kaydında kıyam zikrinin başlangıcında cumhûr ilahi olarak Segâh makamında okunan bu şüğülün güfte mecmuasında da Segâh makamında kaydedilmiş olması ve eserin kendine mahsus bir icra yeri, zamanı ve tarzı olması bu şüğülün günümüze ulaşabilen kadîm tekke ilahilerinden olduğu fikrini kuvvetlendirmektedir. Zira Keyyâlî tarîki aynı coğrafyada uzun süre bozulmadan tekke kültür ve birikimini korumuş, musiki kültürünün oldukça aktif olarak yaşandığı Halep bölgesinde uzun süredir faaliyetlerine devam etmiş olan nadir topluluklardandır.

Sonuç

Bu çalışmada, 2017 yılına ait bir nevbe kaydında okunan şüğüller ile *Ebhe'n-nağâmât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* adlı güfte mecmuasında yer alan ortak şüğüller metni makam ve usûl açısından incelenmiştir. Sonuç olarak 7 eserin güfte mecmuası ile ortak güftelere sahip olduğu tespit edilmiştir. Şüğüllerin dini musiki ve özellikle nevbe icrasında önemli bir yere sahip olması, Keyyâlî tarikatını ve musiki kültürünü, tekke musikisi içerisinde oldukça önemli kılmaktadır. Özellikle yakın zamana kadar aynı devlet sınırları içerisinde

bulunan ve İstanbul'dan sonra önemli musiki merkezlerinden biri olan Halep şehrinin bu kültür ve medeniyet içerisindeki konumu hatırlanacak olursa günümüze ulaşabilen bu birikimin dikkate değer olduğu aşîkârdır.

Yapılan araştırma sonucu 4 şüğülün güftesinin büyük oranda güfte mecmuası ile örtüştüğü tespit edilmiştir. Üç eserin ise hem güfte hem makam olarak nevbe icrasında ve mecmuada aynı olduğu görülmüştür. Bunlardan biri *El ârifü'l-celîlü* mısraı ile başlayan şüğuldür. Bu şüğülün 1960'lı yıllarda Albay Selahaddin Gürer tarafından yapılan bir icrası Emre Ömürlü'nün arşivinde bulunmaktadır. Ayrıca Albay Selahaddin Bey'in icrası nota olarak *Türk Müzik Kültürünün Hafızası* nota arşivinde de yer almaktadır. Eserin bu notası ile 2017 senesine ait nevbe kaydındaki icranın büyük oranda benzer olması bu şüğülün tarihi seyrini gözler önüne sermekte ve bu alana dair bir örnek teşkil etmektedir. İlk kez XIX. yüzyılın sonunda derlenmiş bir güfte mecmuasında görülen bu eser, 1960'lı yıllarda Osmanlı bakiyesi bir zakirbaşı tarafından icra edilmiştir. Bunun yanı sıra Halep'te halen icra ediliyor oluşu bu eserin iki asra yakın bir zamandır varlığını muhafaza ettiğini ispat etmektedir.

Makam ve güfte bakımından örtüşen bir diğer eser ise *Es-salâtü ale'l-muzallel* mısraı ile başlayan şüğuldür. Kanaatimce nevbenin ardından yapılan kıyam zikri içerisinde kendine has bir tavır ile cumhûr okuyuşla icra edilen bu şüğü, aynı zamanda bir usul ilahisi olabilir. Bu bağlamda bestesi de göz önüne alındığında, aynı *El ârifü'l-celîlü* mısraı ile başlayan şüğü gibi kadîm tekke kültürüne ait bir ilahi olabilir.

Son olarak *Kum binâ kum binâ yâ uhayy* mısraı ile başlayan şüğülün güfte mecmuasında Hüseyinî makamında kaydedildiği ve nevbe içerisinde aynı makamda icra edildiği görülmektedir. Metnin kısa, eserin ritmik ve hareketli bir yapıya sahip oluşu, ayrıca kolay öğrenilebilir olması sebebiyle bu şüğü de tekke musikisinde oldukça eskiye dayanan ve çok bilinen şüğüllerden biri olabilir.

Yapılan bu çalışma ile Türk Din Musikisi araştırma alanlarından olan tekke musikisinde nevbeye içerisinde okunan şuşullerin farklı coğrafya (Halep ve İstanbul) ve farklı zamanlarda yapılan icralarının izi sürülmüştür. Geçmiş ve geleceğe dair bütüncül bir yaklaşımla Osmanlı ve Türk medeniyet haritasındaki eksik parçaların tamamlanması için ufak da olsa bir çaba ortaya konulmuştur. Bu bağlamda Halep ve İstanbul tekke musikisindeki şuşuller özelinde, ortak noktalar ve etkileşimler olup olmadığı incelenmiştir. Yazılı kaynaklar bakımından çok da zengin olmayan ve tarih içerisinde şifahî olarak aktarımı devam etmiş olan musiki kültürümüzdeki boşlukların, günümüze ulaşabilmiş ve aktarılmış kaynaklıklar sayesinde doldurulabileceği bu çalışma vasıtası ile ortaya konmuştur.

Kaynaklar

Altıntop, M. E. (1994). *Türk din musikisinde arapça güfteli ilahiler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Ateş, E. (2010). *Şuğul*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 39, 226). TDV Yayınları.

El- Ârifü'l-Celîlü. Türk Müzik Kültürünün Hafızası (2010). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. http://www.sanatmuziginotalari.com/eser_detay.asp?esid=57098&esera=%20El%20arif%FCI%20celil%FC%20vel%20alem%FCt%20tavi%FC

El-Keyyâlî, M. S. (1994). *Er-Risâletü'l-Keyyâliyye* (Keyyâlî Risâlesi). Halep.

Ergun, S. N. (1943). *Türk Musikisi Antolojisi*. (Cilt 3, 401-404). İstanbul.

Keyyâlî, S. T. (2011). *El-Hulletü'l-Behiyye* (*En Güzel Kısve*). Halep.

Korkmaz, H. (2014). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'ndeki Musiki Yazmalarının Kataloğu*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Nazartü fî Mekke. Türk Müzik Kültürünün Hafızası (2010). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. http://www.sanatmuziginotalari.com/eser_detay.asp?esid=45059&esera=%20Nazart%FC%20fil%20Mekke%20nihares-seud

Rifâi Leyyâ. *Türk Müzik Kültürünün Hafızası* (2010). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. http://www.sanatmuziginotalari.com/eser_detay.asp?esid=45429&esera=%20Rifai%20liya%20ya%20%FEeyh%20liya

Şuğul (شغول). Tevakku Sözlük, (2018). <https://tevakku.com/>

Tahratı, M. (2008). *Rifâiyye*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 35, 99-103). TDV Yayınları.

Tekfurdağlı, eş-Şeyh el-Hâc Hâfız Mehmed Rıfat Efendi (1316). *Ebhe'n-nagâmât fî terennümâti'l-ilâhiyyât* (*İlâhi Terennümlerindeki En Güzel Nağmeler*). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar No. 4116.

Uzun, M. İ. (2000). *İlâhi*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 22, 64-68). TDV Yayınları.

Vassaf, H. (2006). *Sefîne-i Evliyâ*. (haz. Akkuş, M. & Yılmaz, A.). Kitabevi.

Yazarın Biyografisi

Dr. Öğr. Üyesi **Safiye Şeyda Erdaş**, 1985'te Kocaeli'nde doğdu. Orta ve lise eğitimini Kadıköy Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nde tamamlamıştır. 2008 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olmuştur. Fakülte yıllarında ve devam eden eğitim sürecinde Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turâbi, Dr. Nuri Özcan, Dr. Nuri Uygun ve Prof. Dr. Ayşe Başak İlhan Harmancı'dan mûsikî alanında istifade etti. 2011 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları

Anabilim Dalında, Halvetî Evrâdı (Vird-i Settâr)'nın Rumeli'deki okunuşu ve müzikal analizi adlı tezi ile yüksek lisansını tamamladı. 2018 yılında yine aynı anabilim dalından Evrâd okuma geleneği içerisinde Rifâî evrâdı (İstanbul ve Rumeli mukayeseli örneği) adlı çalışması ile mezun olarak doktorasını tamamladı. 2019 yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim üyesi olarak göreve başlayan Erdaş halen bu görevini sürdürmektedir. Dini Mûsikî ve özellikle Tekke Mûsikîsi alanlarında çeşitli çalışmaları bulunan yazar aynı zamanda kanun sazı icracısıdır. Çeşitli konser, dinleti, albüm ve televizyon programlarında sazı ve çalışmaları ile yer almıştır.

Email: safiyeseyda@gmail.com, safiyeseyda@sakarya.edu.tr **ORCID:** 0000-0002-3277-6415

Shuguls in the corpus of *Ebha'n-nagamat fî terennûmâtî'l-ilâhiyyat* and performed in Aleppo Kayyâli lodge until 2013

Extended Abstract

The shugul is the name of hymns with Arabic lyrics in Turkish Religious Music. It is the plural of the word shugl (شغل), which originally means work, occupation. These hymns sung during dhikr are easily understandable and dynamic works. The shuguls spread to Anatolia, Istanbul and the Balkans by means of religious sects of Arab origin such as Rifai, Sadi, Bedewi, Desuki. In addition, it has a very important place in the nawba performed on important religious days. In terms of being suitable for the performance and flow of the dhikr, they were mostly composed in nim-sofyan, sofyan and duyek patterns. The peak period of the shuguls, which started to take place in the sources from the 18th century, is the 19th century. The most comprehensive work on the shuguls that has survived to the present day is the lyric corpus *Ebhe'n-nagâmât fî terennûmâtî'l-ilâhiyyât* compiled by Tekfurdağî Sheikh Mehmed Rifat Efendi, dated Hijri 1316 (m. 1898). In this work, besides the lyrics, information about the relationship of the makams with the planets, the makams in Turkish music, note values and patterns are also given. It also contains various prayer texts that should be read in the lodge culture. In this work, which has an index of 40 pages, the lyrics of 265 shuguls are included between pages 59-423. Today, as in the past, shuguls are performed in a wide geography and in many sects. In this study, some common works that are performed by the followers of the Kayyâli sect today and in the lyrics corpus called *Ebhe'n-nagâmât fî terennûmâtî'l-ilâhiyyât* were discussed. The Kayyâli sect, which is a branch of Rifaiyya, emerged with Sheikh Ismail al-Meczum al-Kayyâli. Ismail al-Meczum al-Kayyâli is the grandson of Ahmed Rifai and was born in Baghdad in 573 Hijri. After the Mongols entered Iraq, he left here and went to Aleppo, and then settled in the village of Tronbe, which is now connected to Idlib. He died here in 685 Hijri, at the age of 112. After his death, the activities in the lodge continued and the lodge remained active until recently. In 2013, due to force majeure, the Kayyâli family and some members of this sect immigrated to Turkiye. They continue to transfer their lodge culture to future generations here. Aleppo Kayyâli Lodge cannot continue its activities today. In this study, the shuguls in the nawba performed in Istanbul in 2017 by Sheikh Muhammed Bakir al-Kayyâli, his brother Sheikh Hasan al-Kayyâli and the dervishes of the lodge are discussed. The shugul lyrics in the *Ebhe'n-Negâmât fî Terennûmâtî'l-Ilâhiyyât* lyrics corpus and the shugul lyrics in the nawba performance were compared in terms of lyric, maqam and usul. As a result of the research, it has been determined that 7 hymns have common lyrics with the lyric corpus. The fact that the shuguls have an important place in religious music and especially in the performance of nawba makes the Kayyâli sect and music culture very important in lodge music. If the place of the city of Aleppo, which was within the borders of the same state until recently and was one of the important music centers after Istanbul, in this culture and civilization is remembered, this accumulation that has survived to the present day is remarkable. With this study, it has been tried to see the traces of music performances and hymns sung in different geographies and times in lodge music. With a holistic approach to the past and the future, a small effort has been made to complete the missing parts of our civilization map.

Keywords

Aleppo, Kayyâli, rifai, shugul, Turkish religious music

